

POLITIET
KRIPOS

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLO

Deres referanse:
25/66480

Vår referanse:
25/66974 - 3

Sted, dato:
Oslo, 26.03.2025

Høringssvar - forslag til endring i lov 19. juni 1947 nr. 5 om immunitet og privilegier for internasjonale organisasjoner mv.

Det vises til høringsbrev fra Utenriksdepartementet av 18. mars 2025, samt Politidirektoratets oversendelsesbrev av 20. mars. Kripos er bedt om å inngi eventuelle merknader til direktoratet innen 26. mars.

Lovforslaget gjelder innføring av ny forskriftshjemmel i lov 19. juni 1947 nr. 5 om immunitet og privilegier for internasjonale organisasjoner mv. Ny § 2 skal gjøre det mulig for Norge å gjennomføre vertsavtale med FN om kortvarige arrangement, idet dagens regelverk ikke møter FNs standardiserte krav til immunitet, privilegier og sikkerhetskonsept. Nye bestemmelser vil blant annet utvide personkretsen som innrømmes privilegier og immunitet, samt regulere ansvaret for og håndhevingen av sikkerhets- og kontrolltiltak innenfor og utenfor arrangementsområdet. Sikkerhetskonseptet inkluderer tillatelse for FN-personell til å bære tjenestevåpen.

Bakgrunnen for lovendringen er at Norge skal være vertsland for Internet Governance Forum (IGF) i juni 2025. Et krav fra FN ved slike arrangement er at konferanseområdet skal være såkalt ukrenkelig. I dette ligger at sikkerhet inne på området skal ivaretas av FN. Vertstatens politi og øvrige uttrykningstjenester vil kun ha tilgang etter spesifikk invitasjon av FNs sikkerhetspersonell. De nærmere rettigheter og plikter mellom vertstat og FN skal spesifiseres i en folkerettslig avtale (Host Country Arrangement, HCA). En slik avtale vil etter det opplyste bygge på FNs standardiserte avtalevilkår, som skal sikre lik gjennomføring og fri meningsutveksling uansett hvor i verden konferanser arrangeres.

Etter Kripos' syn berører lovforslaget prinsipielle og materielle spørsmål knyttet til norsk jurisdiksjons- og håndhevingsmyndighet, som bør undergis en grundig vurdering. Direktoratet viser i oversendelsesbrevet til dialog med Justis- og beredskapsdepartementet om rettsgrunnlagene for blant annet politimyndighet og bevæpning. Slik forstått har norsk politi også hentet erfaring fra et tilsvarende FN-arrangement. Utover dette er ikke Kripos kjent med prosessen forut for høring. Vi er

KRIPOS

Post: Postboks 2094 Vika, 0125 Oslo / Besøk: Nils Hansens vei 25, 0667 Oslo / (+47) 23 20 80 00
kripos@politiet.no / www.politiet.no / Organisasjonsnummer: 974760827

heller ikke kjent med nærmere innhold i utkast til HCA eller andre avtaleinstrument, som spesifiserer rettigheter og plikter mellom FN og norsk politi.

Den korte høringsfristen gjør det vanskelig for Kripos å gå i dybden på spørsmål knyttet til en ny forskriftshjemmel. Samtidig treffer noen spørsmål i større grad andre deler av politietaten. En vil likevel gi noen korte merknader, særlig knyttet til sikkerhetskonseptet og innrømmelse av privilegier og immunitet.

Som departementet skriver ligger utøvelse av ordensmakt i kjernen av legalitetsprinsippet og politiets maktmonopol. FNs sikkerhetskonsept innebærer i realiteten en avgivelse av politiets jurisdiksjon- og håndhevingsmyndighet under arrangementet. IGF 2025 skal pågå i fem dager, og det ventes inntil 6000 deltakere fra hele verden. I en slik situasjon synes det å være klare betenkeligheter med avgivelse av myndighet. Disse må igjen vurderes mot utenrikspolitiske hensyn for at Norge skal kunne være vertstat, samt hvordan nærmere rettigheter og plikter kan reguleres i de ulike avtaleinstrument. Etter Kripos' syn kan imidlertid avgivelsen av myndighet komme tydeligere frem i utformingen av ny § 2.

For Kripos synes det sentralt at FNs utøvelse av myndighet, og bevæpning av sikkerhetspersonell, er undergitt klare rammer. Dersom FN-instruksen for sikkerhetspersonell skal gi videre adgang for bruk av makt enn norsk politi, bør dette særskilt begrunnes. En merker seg at departementet forutsetter tett samarbeid mellom politiet og FN-personell, og det trekkes frem at politiet vil ha kort responstid. Ansvar, plikter og samhandling mellom FN og norsk politi bør imidlertid fremgå tydelig av forskrift og underliggende avtaleverk. En kort responstid forutsetter som nevnt invitasjon.

Videre kan det oppstå situasjoner, knyttet til liv og helse, der norsk politi kan ha annen situasjonsforståelse enn FNs sikkerhetspersonell. Etter omstendighetene kan norsk politi måtte vurdere å ta seg inn på et konferanseområde uten invitasjon. Nødrettslige betraktninger kan få relevans. En kan også tenke seg situasjoner der bevæpnet sikkerhetspersonell bruker dødelig makt, og det kan oppstå spørsmål om en pågående straffbar handling. Det bemerkes også at alvorlige hendelser under et arrangement kan gi behov for bevissikring som ledd i etterforskning.

Som nevnt omhandler lovforslaget også innrømmelse av privilegier og immunitet for andre deltagere på arrangementer enn de som i dag omfattes av lovens § 1. I utkastet til ny § 2 er dette angitt som *begrenset* immunitet og privilegier, i slik utstrekning det er *nødvendig for å sikre ivaretagelsen av deres funksjoner under arrangementet*. I høringsnotatet er dette eksemplifisert med immunitet mot straffeforfølgelse for fremsatte ytringer under arrangementet, eller handlinger som står i direkte sammenheng med vedkommende sin funksjon. Samtidig viser departementet til at graden av immunitet og privilegier normalt vil fremgå av den enkelte overenskomst med FN.

Kripos har det nasjonale ansvaret å behandle internasjonale etterlysninger gjennom Interpol og Schengen informasjonssystem (SIS). Vi har også det nasjonale ansvaret for å etterforske folkemord, krigsforbrytelser og forbrytelser mot menneskeheten. Straffeloven § 5 gir jurisdiksjon for slike handlinger begått av utlending i utlandet, dersom mistenkte på et senere tidspunkt oppholder seg i Norge. Ansvar for straffeforfølgning på dette området er også knyttet til konvensjonsforpliktelser. Kripos mottar regelmessig informasjon om at personer i Norge kan ha begått denne typen forbrytelser. Typisk kan tips omhandle personer som midlertidig befinner seg i Norge.

Etter Kripos' syn er det ønskelig at rekkevidden av immunitet og privilegier kommer tydeligere frem i ny lovbestemmelse og forskrift. Vi forstår departementet slik at

immunitet og privilegier etter ny § 2, for en videre personkrets enn omfattet av gjeldene lov, skal være en snever unntakshjemmel. Det sentrale formål er vern av fri meningsutveksling under selve arrangementene. Dette kan tale for avgrensning mot tidligere begåtte straffbare handlinger. Immunitet for straffeforfølgelse av alvorlige forbrytelser vil kreve sterke hensyn. Tilsvarende legges til grunn at immunitet ikke bør gjelde øvrige straffbare handlinger begått under arrangement, for eksempel volds- eller seksuallovbrudd. Kripos er ikke kjent med den nærmere regulering av immunitet i forhandlinger med FN. Etter vår vurdering bør imidlertid graden av immunitet som innrømmes fremkomme klart.

Med hilsen

Ketil Haukaas

assisterende sjef Kripos

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Kopi:

Det nasjonale
statsadvokatembetet for
bekjempelse av organisert
og annen alvorlig
kriminalitet

Postboks 2101 Vik

0125

OSLO

Saksbehandler:

Espen Hanken
politiadvokat